

**Daniel Karvan:
Náboženství Dlouhého domu**

Bakalářská práce Daniela Karvana přivádí čtenáře mezi Irokéze na přelomu 18./19. století. To je v mnoha ohledech i pro laika velmi zajímavé, protože je tak svědkem kolonizace Severní Ameriky a zápasu indiánů s postupujícím osídlováním, je to doba vzniku Spojených států amerických. Irokézká konfederace někdy bývá označována jako inspirace pro otce zakladatele USA. I z hlediska dějin antropologie je to díky Henry Morganovi (otci zakladateli americké kulturní antropologie) terén známý, a proto nabízející se. Tato lákavost však sebou nese i jisté nebezpečí, totiž ztrátu koncentrace na téma samotné. To se bohužel autorovi stalo. Shrnu-li tak handicap práce – jejím tématem není náboženství Dlouhého domu, je kompilací literatury o Irokézech v 17., 18. resp. 19. století. Vznik náboženského hnutí Dlouhého domu tak plní spíš úlohu směřování výkladu k této události, než práce, která se náboženství skutečně věnuje.

Na práci upoutá poměrně rozsáhlá převážně anglicky psaná bibliografie a nemám důvod pochybovat o její relevanci. Z velké části se jedná se o klasická díla, a přiznávám, že nedokáži posoudit, jaký je současný stav bádání. Autor kriticky na jednu stranu zmiňuje, že např. Morganovy texty jsou „zastaralé“, na druhou stranu jich však při vlastním popisu používá. Přitom nejde vždy jen o pouhou etnografii. Zdá se mi, že evolucionistický pohled na svět (chcete-li paradigma) je tak silně přítomné v popisu, že z něj nelze bez kritického zhodnocení jednotlivých prvků konstruovat vývoj Irokézké společnosti. Podobně je to ale i s konceptem revitalizačního hnutí. Autor sice na adresu Wallece píše: „Problémem jeho prací je především fakt, že jeho teorie pocházejí z doby, kdy se antropologie snažila vytvořit všeobecně platné modely (...)“, samotný výklad vzniku náboženství Dlouhého domu je však v tomto duchu veden – jakkoliv je Walleceho kritika od Tooker zmíněna.

Samotná kompilace vývoje událostí je napsaná živě, se zájmem jsem si to pročetl. Autor text dobře strukturuje, i když se bohužel nevyhne opakování. To trochu souvisí se způsobem citování, kdy se nějakou dobu drží jednoho díla a při přechodu k jinému dochází k duplicitám.

Skutečnost, že text není o náboženství Dlouhého domu, je patrná již z obsahu, kdy je samotnému tématu věnován až samotný závěr textu. Nedokážu posoudit, jaké prameny o tomto náboženství jsou k dispozici, ale jeho popis se omezuje jen na velmi základní rysy. Jak bylo praktikováno, jaké jsou jeho instituční opory atd.? Chybí komparace s původním náboženstvím Irokézů, nastínění kontextu přijímání křesťanství indiány i nějaký úvod do toho, co vlastně náboženství pro Irokézy znamená. Výklad se tak soustředí zcela na „křiz“ Irokézské společnosti a pokus o její „revitalizaci“ vlivem prorockých kázání Krásného jezera. Výklad to není nezajímavý a je opřený o diskuzi v odborné literatuře. Handicapem však je určitá anachroničnost výkladu a velmi malá empatie k náboženství jako kulturnímu fenoménu.

I přes tyto výtky pokládám práci za zajímavou a výsledek pečlivé práce s cizojazyčnou literaturou. Doporučuji ji rozhodně k obhajobě. Kvůli naznačeným výtkám navrhuji hodnocení **velmi dobře/ dobře** s ohledem na obhajobu.

V Řevnicích dne 13. června 2020

Mgr. Ondřej Skripnik Ph.D.